

О.П. Близнюк, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)
О.М. Іванюта (*ХДУХТ, Харків*)

ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ МЕХАНІЗМУ РОЗВИТКУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

У сучасних умовах фінансово-кредитний механізм повинен стимулювати розвиток ринкових відносин у країні з урахуванням інтересів усіх господарюючих суб'єктів. На макрорівні він є складовою частиною системи регулювання економіки за допомогою фінансово-кредитних важелів де об'єктом регулювання виступають фінансові, кредитні ресурси, інвестиційний процес. А на мікрорівні фінансово-кредитний механізм виступає як система фінансових і кредитних методів, важелів, інструментів управління фінансово-господарською діяльністю підприємств, включаючи прийняття та виконання управлінських рішень як реакції на регулюючий вплив держави відповідно до здійснюваної в країні фінансової політики.

Діяльність підприємств торгівлі України в умовах економічної кризи, дефіциту власного капіталу та високої залежності від позикових коштів вимагають від науковців і практиків пошуку й реалізації нових дієвих підходів та методів управління, що спроможні забезпечити ефективне функціонування фінансово-кредитного механізму, його важелів та інструментів впливу на сталий економічний розвиток.

Між фінансовими та кредитними важелями та інструментами механізму існує нерозривний зв'язок та відмінності, які впливають із економічної природи фінансів і кредиту, різних функцій даних економічних категорій, особливостей функціонування та регулювання фінансових та кредитних відносин між економічними суб'єктами.

На відміну від фінансів, які виражають розподільчі та перерозподільчі економічні відносини з метою створення централізованих та децентралізованих фондів цільового призначення, кредит – це економічні відносини між різними суб'єктами з приводу перерозподілу вартості в процесі передачі один одному в тимчасове користування вільних грошових коштів на засадах зворотності, платності, строковості, забезпеченості та добровільності.

У той же час, в сучасних економічних умовах, фінансові та кредитні відносини, маючи спільну грошову природу, доповнюють один одного та взаємодіють у складному загальному фінансово-кредитному механізмі держави та суб'єктів господарювання. Ураховуючи те, що в процесі кругообігу коштів фінансові і кредитні ресурси економічних суб'єктів тісно взаємозв'язані, але існують певні

особливості функціонування та регулювання фінансових та кредитних відносин, то є цілком обґрунтованим підхід вчених, які розглядають єдиний фінансово-кредитний механізм.

Найголовнішими елементами, критеріями та інструментами, яким повинна приділятися найбільша увага в розбудові системи та ефективного фінансово-кредитного механізму забезпечення сталого розвитку торговельних підприємств є: динаміка темпів інфляції; вартість грошових ресурсів на ринку капіталів; рівень депозитних та кредитних відсоткових ставок на фінансовому ринку; умови, форми та методи кредитування та погашення кредитів; ймовірність ризиків (інфляційного, валютного, відсоткового, структурного, банкрутства); ефективність використання грошово-кредитних ресурсів у фінансово-господарській діяльності торговельних підприємств та їх вплив на структуру капіталу, фінансову стійкість, незалежність, ліквідність, платоспроможність, соціально-економічний розвиток та зростання ринкової вартості підприємств торгівлі.

Ключові важелі та інструменти фінансово-кредитного механізму забезпечення сталого розвитку підприємств торгівлі, які безпосередньо пов'язані з ефективним управлінням фінансовими ресурсами: загальноринкові, кон'юнктурні, інфляційні, цінові, вартісні, часові, просторові, ризикові, організаційно-технічні, структурно-динамічні, результативні, соціально-економічні.

Трансформація ринкової економіки передбачає забезпечення фінансово-кредитними ресурсами сталого розвитку підприємств за допомогою ефективно діючого фінансово-кредитного механізму, що являє собою сукупність форм, методів, важелів, інструментів формування, інвестування, розподілу та використання фінансових і кредитних ресурсів з метою виконання стратегічних завдань та реалізації соціально-економічної політики держави і господарюючих суб'єктів, що створює організаційні передумови для розподілу та перерозподілу фінансово-кредитних ресурсів, за допомогою якого держава регулює відтворювальні процеси на макро- та мікрорівнях.

Таким чином, сформований та діючий в сучасних економічних умовах фінансово-кредитний механізм являє собою систему фінансових і кредитних методів, важелів, інструментів управління, підсистем нормативно-правового та інформаційного забезпечення та фінансового регулювання з метою реалізації фінансової політики держави та суб'єктів підприємництва, що враховує вимоги системного підходу та необхідності сталого соціально-економічного розвитку.